

VEČERNI LIST

Posamezna številka 60 vin.

NEODVISEN DNEVNIK

Posamezna številka 60 vin.

Cena po poštni:
za celo leto . . . 120 —
za pol leta . . . 60 —
za četrt leta . . . 30 —
za 1 mesec . . . 7 —
Za Ljubljano mesečno 7 —
Uredništvo in tiskarna:
Kopitarjeva ulica št. 8
Uredn. telefon št. 99

Razkrinkana „Naprejeva“ laž.

Socialisti potvarjajo resnico. — Bahajo se z uspehi, ki so jih dosegli krščanski socialisti.

Ljubljana, dne 5. maja. Današnji »Napreje« poroča o mezdnem gibanju med delavstvom papirnic v Vevčah, Medvodah in Goricanah, o katerem je poročal že »Večerni list« z dne 28. aprila t. l. Na naravnost nesramen način pa socialistično glasilo pri tem potvarja pogodbo s tem, da zamlčuje, da je ravno J. S. Z. bila, ki je javila zahteve imenom delavcev ter izpustila med podpisi na zapisniku podpis Jugoslovanske Strokovne Zveze in njegovega člana Cvikelja. In ne samo to! Na koncu si predrzne celo lagati, da delavstvo J. S. Z. pri teh pogajanjih sploh ni bilo zastopano, torej gre ves uspeh na rovaš »Naprejevih« delavskih »prvoboriteljev«.

Ugotovljamo nasprotno, da je bila sama naša organizacija (J. S. Z.) zastopana po tov. Avg. Cvikelju, socialistična osrednja organizacija pa ne! Če »Napreje« nima drugih bojnih sredstev proti nam, kot da z infamnimi lažmi pretvarja resnico in si uspehe naše organizacije na tako nečasten način krivično prisvaja, potem ga obžalujemo. Ako »Napreje« za našo firmo išče simpatij delavstva, ki jih je izgubil, se moti. Delavstvo vidi, kdo dela nesebično zanj in bo s svojimi »prjatelji« okoli »Napreje« prej ali slej obračunalo.

Ljubljana, 5. maja. Današnji »Napreje« se ponovno odlikuje. V vsaki številki napada »Večerni list«, ga obsipa z raznimi priimki ter mu očita laž. Danes se pa še posebno odlikuje, tako da je zasluzil, da se mu pripne velikanja kolajna za prvenstvo v laži-stroki. Dolžnost moja je, da mu odgovorim in obenem pojasnim javnosti, koliko je resnice na današnjem poročilu v »Napreju« o mezdnem gibanju delavstva papirnic Vevče, Goricane in Medvode. Javnost naj potem sama sodi.

Jugoslovanska Strokovna Zveza (Zveza papirniških delavcev) je vložila na upravni svet omenjenih papirnic zahteve za povišanje plače dne 2. aprila. Vložili so jih tudi socialisti, kakor sem že v poročilu v 96. številki »Večernega lista« omenil, ker ne maram biti tako umazan, akopprav sem delavec, kakor pa je nasprotni lažiporočevalec in potvarjevalec resnice. Na podlagi vložnih zahtev so se vršila pogajanja dne 27. aprila t. l. Pri pogajanjih je bila zastopana Jugoslovanska

Strokovna Zveza (Zveza papirniških delavcev). Zastopal sem jo jaz. Od nasprotne organizacije ni bilo zastopnika. Jaz sem podal poročilo v zgoraj omenjenem »Večernem listu«, katero ni bilo pristransko, kakor se lahko vsak prepriča. Prepis pogodbe je na razpolago.

Pogajanja so se vršila le na podlagi naših zahtev, česar pa jaz nisem omenil, ker se nisem hotel bahati. Od socialističnih zahtev sta se obravnavali le točki 12. in 13. Točka 11. je bila tudi vložena od JSZ dne 17. decembra, kakor je v pogodbi navedeno. »Napreje« je seveda tudi to potvoril in naredil iz 17. decembra — 20. december. A naš uspeh nasprotnemu poročevalcu ni bil po volji, da bi bila edino JSZ zastopana in si je enostavno zmisllil to-le burko:

Vzel je v roke »Večerni list« in tisto moje poročilo preplankal. V dokaz, da je ta moja trditev istina, naj citiram tukaj zadnji odstavek svojega poročila in zadnji odstavek poročila v današnjem »Napreju«:

Moje poročilo:
»Pogajanja so se končala ob 18. uri zvečer. Bilo je po dolgem času prvo pogajanje, pri katerem je delavstvo prodrlo skoraj na celi črti. Izmed organizacij je bila zastopana samo Jugoslovanska strokovna zveza (Zveza papirniškega delavstva).«

V »Napreju« pa se glasi:
»Pogajanja so se končala ob 18. uri zvečer. Bilo je po dolgem času prvo pogajanje, pri katerem je delavstvo prodrlo skoraj na celi črti. Delavstvo J. S. Z. pri pogajanjih ni bilo zastopano.«

Iz tega se jasno vidi, da je poročilo preplankano, samo s to spremembo, da »Napreje« pravi, da J. S. Z. ni bila zastopana. Drugo, kar je zelo fino od poročevalca je to, da potvarja pogodbo. V pogodbi je izrecno zapisano: »Za delavstvo Jugoslovanska strokovna zveza: Avgust Cvikelj.« V »Napreju« pa je to nameroma izpuščeno. Zato pa je na koncu natisnjena debela laž, da J. S. Z. pri pogajanjih ni bila zastopana.

To pribijem samo s tem namenom, da delavstvo spozna, kako ga socialisti farba-jo in sleparijo. Avgust Cvikelj.

V čegavo korist so komunisti zavedli rudarje v štrajk?

Trbovlje, 2. maja. V Trbovljah in drugod v revirju je vse mirno. Štrajk še traja, a nihče ne ve, zakaj. Komunisti čakajo, da jih rudniško vodstvo pozove na delo. Toda zapeljano delavstvo je le žrtev svojih voditeljev-komunistov. Ti so vrgli rudarje v štrajk v času, ko je premoaga dovolj nako-panega, da je rudnik bil v zadregi, kam naj gre s premoagom, ki se je nagromadil vsled štrajka železničarjev. Vodstvu rudnika so

prišli na pomoč vodje komunistov, ki so delavstvo vrgli v stavko, vsled česar je rudnik rešen zadregi ter na plačah delavcev vsak dan prihrani nad 200.000 kron na stroške zapeljanih rudarjev. To znaša v teku gibanja že nekaj milijonov kron, ki jih je vsled stavke profital rudnik in ki jih sedaj trpe delavci.

Delavstvo, spreglej, kam Te vodijo socialistični voditelji!

Delavci zapuščajo komuniste.

Iz Tržiča. 4. maja. Po razburkanih dneh stavke se je vrnilo zopet pomirjenje. Iz mnogih vedno se enako glasečih pripovedovanj je videti, da so imeli komunisti jako temne načrte. Na takozvani črni listi je bilo več oseb, med njimi seveda v prvi vrsti duhovniki in drugi pripadniki njim nasprotnih političnih strank. Javno se je že govorilo, katere predmete v trgovskih izložbah si bo prisvojila ta ali ona ničvredna oseba. Tudi županstva bi se bili polastili.

Častna mesta so bila že oddana. Eden najbogatejših komunistov naj bi bil trški župan. Vse te nade so šle po vodi. Navadno delavstvo, organizirano pri socialistih ni po večini vedelo za vse te načrte, ki so jih vedeli le voditelji in so jih nekateri izblebali, da so se izvedeli pravočasno. Mnogi so spregledali in dali za vedno slovo komunistični stranki. Delavci izjavljajo, da pri »ravbarjih« nočejo več biti.

Proti komunistom.

LDU Osijek, 4. maja. Tu je bil aretiran mestni podnačelnik, vodja komunistov, g. Kordić. Sinoči ob desetih so ga policijski agenti počakali pred njegovo hišo, ko se je vračal od politične seje v Delavskem domu. Vzroki aretacije niso znani. Nekateri listi pa pravijo, da vsled neke skupščine v Darbi. Zahteva za aretacijo da je do-

šla iz Novega Sada. LDU Osijek, 4. maja. »Slavonische Presse« poroča iz Vinkovcev, da je bil na zahtevo zagrebškega višjega državnega pravdnštva aretiran vodja komunistov dr. Istvanović. Drugi vodja komunistov Jakobi je bil pozvan, da se mora v 24 urah odstraniti iz mesta, ker je inozemec.

Na radikalno socialno delo!

Proti kapitalizmu in komunizmu.

Belgrad, 5. maja. Politično delo se osredotočuje v prizadevanju, da se sestavi koncentracijska vlada. Sedanje vladne stranke so pripravljene stopiti v koncentracijski kabinet kot celota. Zelo važna so bila posvetovanja v Radikalnem klubu, katerih se je vdeleževal tudi dr. Vesnić in za Medakovičevu skupino dr. Peleš. Klub je soglasno sprejel Protičevu stališče v vseh vprašanjih, zlasti tudi v njegovo decentralistično stališče v vprašanju ustave. S tem so se izjalovile nade in prizadevanja demokratov, da se radikalci ob Protičevi osebi in vprašanju centralizacije razcepijo. Radikalni klub je sklenil za sestavo koncentracijske vlade naslednje načelne pogoje:

1. Agrarna reforma se mora rešiti radikalno in brez strankarske primesi.
2. Proti vsem protidržavnim elemen-

tom, posebno proti komunistom se mora energično nastopiti in jih pobiti s krepkim socialnim programom, zatiranjem kapitalizma in iztrebljenjem korupcije v vseh smereh.

3. Ustava in notranja ureditev države morata biti taki, da bodeta zadovoljili vsa tri plemena.

V osebnih vprašanjih je Rad. klub sklenil, da mora Protič na vsak način priti v koncentracijsko vlado. Te pogoje je Rad. klub danes predložil v sklepanje Jugoslovanskemu in Narodnemu klubu. Ko se med vladnimi strankami v načelnih vprašanjih doseže edinstvo, se začne pogajanja z demokrati. Ako bodo le-ti prirediteli pogojem parlamentarne zajednice, se bo sestavilo koncentracijsko ministrstvo, ako pa tega ne store, ostane sedanja vlada.

iv. G.

Krščanski delavski shod v Mariboru.

Letos koncem julija in pričetkom avgusta prirede »Orli« prvi slovenski Orlovski tabor v Mariboru. Prišle bodo poleg tisočev domačih gostov tudi množice krščanskih telovadcev drugih, posebno še slovenskih narodnosti. Zastopani bodo v večjem številu tudi ameriški Slovenci. Ob tej priliki se bo vršilo v soboto dne 31. julija cel dan tudi zborovanje krščansko-socialnega delavstva, na katero upamo, bodo prišli tudi krščanski delavci različnih narodnosti in bo to nekako mednarodno krščansko-socialno delavsko zborovanje. To zborovanje priredi JSZ, v zvezi z »Delavsko zvezo«.

Ni mogoče dovolj določno poudarjati, kako velike važnosti so taka zborovanja. Strokovne organizacije, ki so stanovske organizacije, so po svojem bistvu mednarodne, ker gre tu v prvi vrsti za gmojni in strokovni napredek delavskega stanu. Zato je nujno potrebno, da ima delavstvo enega mišljenja svoje vezi razpletene po vsem svetu, kjer je kaj delavstva. Ta velika organizacija je potem tudi močna in prav lahko vpliva na postavo daj v vseh državah, da le ta vrši svojo dolžnost v socialnem smislu. Taka svetovna vez pa je tudi v stanu, da se po vseh državah upelejo enake delavske postavne in sicer pred vsem delavsko varstvo, delavsko zavarovanje, delovni čas, varstvo mladinskih delavcev, žensko delo itd. Enotna misel in enotno delo na vseh frontah prinese gotovo zmagajo.

Nujno pa je tudi, da se naša slovenska in jugoslovanska krščanska delavska organizacija spozna z drugimi krščanskimi delavskimi organizacijami v drugih državah. Učiti se moramo drug od drugega, kako bi našo strokovno organizacijo razširili in poglobili. In koliko je še tu vrzeli v naših organizacijah, ki kriče po izpopolnjenju! Smo namreč odločno prepričanja, da ni samo dovolj to za organizacijo, da ima veliko število članov, glavno je to, da člani vedo ceniti svojo organizacijo, so zavedni, poznajo smisel organizacije, sodelujejo dejansko v organizaciji in od organizacije tudi zahtevajo, da ta vrši svojo dolžnost. V tem oziru je še mnogo dela in treba bo napeti z združenimi močmi vse sile, da se to izvrši. Zato je potreba pa veliko in dobrih delavcev, ki bodo iz lastne moči in iz lastnega nagiba in proučevanja prišli do prepričanja, da je tako delo potrebno. Več zavdnosti, dosti in veliko zavdnih mož in žena nam je treba. Ako se to zgodi, potem ne bo mogoč več slučaj, da bi delavstvo nasledlo raznim hujskačem, ki zapeljujejo delavstvo v brezplodne in nesrečne politične stavke, kakor je bila ravno zadnja železničarska stavka.

Mi smo krščanska delavska organizacija. Zavedamo se prav dobro, da edino le s krščanskimi načeli je mogoče privedi družbo do pravične ureditve družabnega reda. Vemo prav dobro, da samo z razdiranjem ne dosežemo prav ničesar. Vemo, da nosimo vsi ljudje v sebi kal izvirnega

greha, ki vedno in vedno razvema v človeških srcih ogenj strasti in s strastjo tudi sovraštvo. Strasti pa se danes kažejo najbolj v raznih utopičnih komun. idejah, ki so radi naše človečnosti neizpeljive. Saj imamo dober zgled o tem v Rusiji, kjer so pričeli razni utopisti z ognjem in mečem vsiljevati in izpeljevati komunistično načelo. Danes po kratkih par letih pa so že zavrgli svoje temeljne nauke in jih temeljito izpremenili. Mesto svobode vlada tam sila, mesto poštenosti korupcija in mesto bratstva krvav terorizem. Danes so ruski komunisti dan na dan v večjem strahu, kakšna bo njihova prihodnost, ako se ljudstvo enkrat otrese strahu pred njimi in prične s pametnimi preuredbami. Krščanski delavci smo, ker hočemo da vlada na svetu pravičnosti. Nauk o pravičnosti in ljubezni in o pravi svobodi pa nosi v sebi edino le krščanstvo. Proč s strastjo, s sovražstvom, ampak delo, za katero bo delavec pošteno plačan, bo preskrbljen on in njegova družina tudi za bodočnost, to je naše načelo. Poštenosti nam je treba ravno danes, ko je svet tako krivičen, ko gleda vsak, kako bi opeharil drugega. Poštenost zahteva od vsakega krščanstvo in tudi za to smo krščanskega mišljenja. Zato hočemo delovati v krščansko-socialnem smislu za izboljšanje delavskega položaja, ker je na ta način bo mogoča delavstvu pomoč in blagostanje.

Zato pa tudi ne moremo brezpogojno krekati z nam nasprotnimi organizacijami, ker to vse zanikajo in pobijajo. Skupen nam je sicer gospodarski boj in radi bomo ponudili svojo roko svojim nasprotnikom za skupno gospodarsko delo, kar se pa tiče naših krščanskih načel, smo pa in hočemo biti vselej neizprosni in trdni. Tu ni kompromisov, tu se ločijo naša pota.

Slovensko krščansko delavstvo! Blizna se dan zborovanja v Mariboru. Še malo časa nas loči in stopili bomo v neposreden stik z drugodnimi krščanskimi delavskimi organizacijami. Potreben nam je tudi ta stik in zato vas že danes vabimo, da se pripravite na ta dan in odposljete svoje zastopnike na to zborovanje. Veliko nam vas pride, da bo več sobojevnikov v prihodnosti. Ljubezen do samega sebe, ljubezen do svojega bližnjega, ljubezen do naših načel naj nas združi vse v krepko mednarodno krščansko socialno delavsko organizacijo! Največ bomo koristili svojemu ljudstvu s tem, ako zberemo in si osvojimo vse vrline drugih narodov, svoje napake in zablode pa zavržemo! Zato vsi 31. julija v Maribor!

iv. G.

Paritetna komisija.

Dobo po svetovni vojni in do danes lahko imenujemo dobo nepretrganega boja delavstva za svoj lastni obstanek. Vrsti se stavka za stavko, v kateri delavstvo zahteva izboljšanje svojega gospodarskega položaja. Ouderstvo, verižništvo in pa kapitalizem so se tako silno razpasli, da je položaj delavstva danes res žalosten, v nekaterih krajih pa naravnost obupen. Skoro

vse stavke doslej so nosile edino gospodarski pečat, ker si delavstvo mirnim potom ni moglo pridobiti toliko gmočnih sredstev, ki bi zadostovala za lastno in za vzdrževanje delavčeve družine. Gotovo pa je tudi, da stavka ni zdravo sredstvo za delavčeve samoobrambo in izboljšanje, pač pa je to najskrajnejše sredstvo proti krivičnemu in neusmiljenemu kapitalizmu. Dejstvo je tudi, da delavstvo pri stvarkah zelo trpi in da pri današnjih razmerah stavke, ko se življenjske razmere — rekli bi lahko — hipno izpreminjajo, nimajo tistih uspehov, kakor je bilo to v normalnih razmerah pred vojno. Vsled sedanjih razmer, ko se dvigajo cene vsak dan in ni v cenah življenjskih potrebščin prav nobene stalnosti, sadovi stavk nimajo stalnih vrednosti, ker daljših obveznih kolektivnih tarifnih pogodb ni mogoče sklepati. Kar je danes še primerno, je jutri že popolnoma nezadostno. Vsak dan pa ni mogoče stavkati, ako hočemo, da se gospodarsko dvignemo kdaj na predvojno stanje. Le z gospodarskim napredkom in dviganjem produkcije je mogoča ureditev današnjih gospodarskih razmer in s tem je tudi mogoče delavstvu, da pride do nekake določnosti v svojem lastnem domačem gospodarstvu.

Ker smo nasprotniki vednih stavk, ker smatramo stavke le kot skrajno sredstvo delavstva v boju proti krivičnemu kapitalizmu, na drugi strani pa smo odločni v boju za delavske pravice in predvsem za delavčev gospodarski obstoj, zato je »Jugoslovanska Strokovna Zveza« predložila poverjenstvu za socialno skrbstvo za Slovenijo predlog, ki je postal dne 29. aprila 1920 naredba. Ta naredba določa sestavo paritetne komisije, ki bo določala eksistenčni minimum, to je, ki bo določala, koliko potrebuje samec ali pa družina dnevno, da more pošteno izhajati. Na podlagi današnjih tržnih cen in razmer bo komisija ugotovila, koliko in koliko je danes neobhodno potrebno, da zasluži delavec, da preživi sebe in družino. To se bo uradno ugotovilo in to bo podlaga vsakega meznega gibanja. Komisija bo ta takozvani eksistenčni minimum ugotovila glasom naredbe vsakih zadnjih 10 dni v mesecu. Ker bo ta ugotovitev uradna, se ne bo mogel noben podjetnik upirati tej ugotovitvi, pač pa bo moral urediti plače svojega delavstva v popolnem skladu z določenim eksistenčnim minimumom, sicer bo prišel v nasprotje s svojim delavstvom, pa tudi ne bo dobil pri nobeni oblasti prav nikake opore. S to naredbo so tudi izpodbila tla vsakemu ljubimkanju liberalizma s kapitalizmom, ker delavstvo v meznih bojih ne bo več navezano na posredovanje in pa samostojno presojanje gospodarskega položaja delavskega posameznih oblasti ali pa posameznikov-uradnikov. Kako rado pa se je doslej zgodilo, da so šle razne oblasti raje na roko kapitalistu kot delavstvu, je pa vsem dobro znano.

Na podlagi vsakomesečne ugotovitve eksistenčnega minimuma je pa podana tudi podlaga za sklepanje delavskih pogodb za daljšo dobo, kar doslej vsled vedno naraščajočih cen neobhodno potrebnih živil in raznih drugih predmetov ni bilo mogoče. V pogodbo se da točka, ki določa, da se plače ravnajo po uradni določitvi najmanjše potrebščine in da se plače kar same od sebe povisajo, v kolikor se je ugotovilo zvišanje eksistenčnega minimuma. Seveda s tem še nikakor ni rečeno, da ta eksistenčni minimum popolnoma zadošča delavcu in njegovi družini za pošten gospo-

darski obstoj. To je le uradna ugotovitev da je tolik in tolik znesek najmanj, kar mora delavec zaslužiti, ako hoče pošteno živeti. Zato je treba, da bodo delavske plače povsod primerno višje kakor pa je eksistenčni minimum, ali vsaj, da nikdar ne bodo padle na najmanjši znesek. Kjer so že sedaj plače višje, kakor pa bo prvi uradno določeni minimum, bo treba delati na to, da se plača pri vsakem morebitnem zvišanju minimuma tudi zviša na toliko, kolikor se je ta zvišal. Ako se da ta točka v delavsko pogodbo, potem se lahko sklepajo pogodbe za daljšo dobo, ker bo delavstvu gotov in primeren zaslužek zagotovljen za daljšo dobo brez skrbi za naraščanje ali padanje cen potrebščin in predvsem živilom.

Ta naredba je velikanski korak naprej v delavskem gospodarskem gibanju. Delavec bo glede svojega zaslužka odvezan skrbi za svoj in svoje družine obstoj. Mirno bo lahko gledal v bodočnost, ker bo prepričan, da obstoja in deluje komisija, ki pozna njegov gospodarski položaj, ga pošteno presoja in daje kapitalistu brez vsakega meznega boja moralno obveznost, da delavca plačuje v vsakem slučaju po dejanskih tržnih razmerah.

Iz vsega tega pa je razvidno, da Jugoslovanska Strokovna zveza resno dela za izboljšanje delavskega položaja. J. S. Z. nima namena z revolucijo prevreči današnjega zastarelega in gnilega družabnega reda, ona hoče, da se postavnim potom in korakoma pomaga delavstvu in izvojeva cilje. Ako se pomaga delavstvu do obstoja, se s tem urejajo tudi družabne naprave. In tega smo najbolj potrebni, ako hočemo napredka in izhoda iz današnjih neurejenih razmer. Mi hočemo dela, hočemo pa tudi poštenega plačila, to je geslo vsakega krščanskega delavca, pa tudi vsakega pametnega in previdnega človeka. Vlada pa je pokazala, da ji delavstvo ni postranska stvar, ampak da je tudi za delavstvo treba kaj storiti, ako hočemo ven iz vednih štrajkovskih kalamitet. Socialnih naredb in zakonov nam je treba, potem bo hitro konec raznih hujskarij, ki so danes tako dostopne nezadovoljnim delavskim masam. Poverjenstvu za socialno skrb v Sloveniji smo prav hvaležni za to naredbo.

Iv. K.

Za družino.

Bodi gospodarski in socialni razvoj družbe v bodočnosti kakoršenkoli, eno je povsem gotovo: ako hoče družba kot taka obstati, ako noče razpasti v čredo, ki slepo sledi le svojim življenjskim nagonom, potem se mora opirati na temeljno družabno celico — na družino. Kdor hoče ohraniti družbo, mora hoteti ohraniti družino. Čim trdneje in višje stoji družina, tem trdneje in višje bo stala družba, pa naj prihajajo nad njo še taki viharji in krize.

Mi krščanski socialisti, ki verujemo v nadzemske cilje družbe in vemo, da so vse gmočne dobrine, vsa naša zemlja prizadevanja le sredstva, le pot do večnih ciljev, pot do čim večje individualne in kolektivne popolnosti in pravičnosti, pot do čim večjega približanja večni Resnici, mi krščanski socialisti smo brezpogojno zagovorniki družine v njeni najvišji obliki: en mož in ena žena, združena v nerazdružljivi zvezi in dosmrtni zvestobi. Le tako je družini dana svetost in trajnost, le tako

otrokom zagotovljena nenadomestljiva domača vzgoja, ki je vir vse kulture.

Kakor pa je temelj družbe družina, tako je temelj družine žena — mati. Kdor odteza ženo družini, izpodkopava temelj družine, zakaj ako kateri poklic zahteva celega človeka, celo ženo, zahteva to materinski in gospodinjski poklic. Zato so brez ozira na vse drugo skrajno nezdrave in nevzdržne socialne razmere, ki tirajo ženo iz družine za zaslužkom. To so ravno sodobne družabne razmere. Protij tem razmeram se moramo neizprosno boriti tako dolgo, dokler jih ne oborimo in na njih razvalinah ne zgradimo novih, ki bodo ženo — vsaj v pretežni večini — vrnile družini. Družina, temelječa, na nerazdružljivem katoliškem zakonu in stanujoča v lastnem ali vsaj stalnem domu, za katero s poštenim in pošteno plačanim delom pridobiva gmočno sredstva mož — oče, a katero z živo, požrtvovalno ljubeznijo oskrbuje in neguje žena — mati, to je naš ideal!

V tem je med nami in komunisti nepremostljiva razlika. Oni hočejo komunizirati tudi ženo in tako izpremeniti svet v srenjski pašnik. To so poizkusili na Ruskem, kjer imajo oblast v rokah. Tu so zakonitim potom uvedli izbore, na katere bi morale prihajati vse za ženev godna dekleta, izmed katerih bi si vsak možki izbral tisto, ki bi hotel, a možkemu, ki bi ne hotel nobene, bi oblast kratkomalo eno prisodila in natvezla. Na srečo je med ruskim ljudstvom toliko zdravega, naravnega čustva, toliko krščanstva, da se tem boljševiskim naredbam ni hotelo pokoriti in je šlo v tem svojo prejšnjo pot naprej.

(Najsi so tudi tozadevna poročila iz Rusije pretirana in se najbrže nanašajo le na posamezne kraje, vendar pisanje »Napreja« dne 29. aprila vsem poštenim ljudem odpira oči. Tam je nekdo ali neka, ki se skriva pod črke V. a., zapisal, da morajo ženske zahtevati svobodno ljubezen brez zakona in brez morale. To je pisal »Napreju« v članku na prvi strani, jasno je, kaj ti ljudje mislijo o zakonu in družini. Op. uredn.)

A ne samo komunisti, ampak tudi »zmernejši« socialni demokrati so sovražniki nerazdružljivega zakona, tudi oni namerjajo udarec na družino. Svobodna ljubezen t. j. neobvezna začasna zveza med možem in ženo, a za otroke, državna, skupna vzgoja, to je njihov program. Namesto lastnih, trajnih individualnih domov — kopenski! Tudi od njih nas tu loči nepremostljiv prepad.

Potrebno je, da v današnjih razburkanih časih, ko se vse majo ali vsaj skuša omajati, ko vabijo ljudske množice za seboj razni novodobni preroki, obetajo jim vse mogoče — opozarjamo na to, da je v nevarnosti temelj človeške družbe — družina. Komunisti in socialni demokrati nočejo razbiti samo kapitalističnega družabnega reda, ampak tudi vsako sled krščanskega reda, katerega nositeljica je predvsem družina, temelječa na zakramentalnem zakonu. Zato hočejo komunisti in socialni demokrati razbiti in odpraviti tudi družino.

Za nas, ki nočemo pogina družbe, ampak njeno preobrazbo in povzdigo, je stališče jasno dano: Neizprosno boj današnjim krivičnim in gnilim socialnim razmeram, a istotako neizprosno boj tudi sovražnikom družbe komunistom in socialnim demokratom!

Okrajna bolniška blagajna.

Okrajna bolniška blagajna je res potrebna preosnova oz. metla, ki bi pomela zagrizene socialistične agitatorje, ki na račun udi našega delavstva zidajo »socialistično-komunistično delavstvo«. Če pogledamo v letne račune okrajne bolniške blagajne, najdemo velike svote med izdatki za tiskovine in oglese. In če pogledamo, kdo je deležen teh izdatkov, najdemo, da edino socialistično-komunistično delavstvo in njihovo časopisje. Načelo socialistov je namreč, da poznajo le sebe, vsi drugi, posebno kršč. socialci, za nje ne obstojajo. Zato mora biti edino socialistični delavec podučen, katere zdravnike ima okrajna bolniška blagajna na razpolago, kdaj uradno blagajna, kdaj ordinirajo posamezni zdravniki, kdaj se izvrši ena ali druga sprememba v poslovanju in ustroju okr. bolniške blagajne in se dosledno vse to stalno objavlja v »Napreju« in drugem sorodnem časopisju. Da naše delavstvo vse to potrpežljivo prenaša, je pač čuden pojav naše skrajne potrpežljivosti. Nam manjka nepadalnega duha soc. demokracije. Pogledamo, kako škodo ima naše delavstvo samo od tega, ker ni podučeno o družinskem zavarovanju. Že par let je namreč uvedeno v okrajni bolniški blagajni drzinsko zavarovanje, vsled katerega ni zavarovan proti bolezni le delavec sam, ampak tudi vsa njegov nepreskrbljena družina. Pa koliko jih je med našim delavstvom, ki bi za to vedeli in se tega posluževali. Zato je opravičeno, da pridejo v vodstvo okrajne bolniške blagajne tudi zastopniki nesocialističnega delavstva in da tam ne bo nastavljeno uradništvo, čigar prva skrb bo socialistična agitacija.

Vsak oglas, ki ga prijavi bolniška blagajna v »Napreju«, bi moral biti objavljen ravno tako v enem naših časopisov, ker nikakor ne gre, da bi imel tak vsemu delavstvu namenjen zavod tako izrazito strankarsko lice.

Zato naj deželna vlada stori potrebne ukrepe, da se zanaprej zagotovi našemu delavstvu potreben vpliv in zagotovi nestranksko uradovanje.

JADRANSKO VPRAŠANJE.

LDU Bakar, 4. maja. Dne 5. t. m. se sestane italijanski parlament. Po vseh italijanskih listov je pripravljen mnogo interpelacij glede rešitve jadranskega vprašanja. »Giornale d'Italia« napada ministrskega predsednika Nitija zaradi njegovih neuspehov v San Remu.

STAVKA V TRSTU.

LDU Trst, 2. maja. Pri stavki beniški uradnikov, ki traja že pet dni, ni nič novega, kakor tudi ne pri stavki trgovskih uslužbencev in delavcev v kemičnih tovarnah. Kovinski delavci se ne nameravajo še vrniti na delo, dokler se jim ne izpolnijo zahteve.

SPOPADI MED ITALIJANI IN JUGOSLOVANI.

LDU Bakar, 4. maja. V Sv. Mateju je prišlo v nedeljo do spopada med italijanskimi komisarjem in nekaterimi naših ljudi, ki so razigrani od vina peli jugoslovanske pesmi. Komisar, ki ni mogel polušati našega petja, je zahteval, da takoj nehajo. Ker tega niso hoteli, je prijel samokres in na mestu ubil našega mladeniča. Ostali so takoj skočili nanj s palicami, komisar pa

LISTEK.

Legende sv. Frančiška.

KAKO JE BRAT GINEPRO ODREZAL SVINJI NOGO, DA BI POMAGAL UBOGEMU BOLNIKU.

Eden izmed izvoljenih učencev in prvih tovarišev svetega Frančiška je bil brat Ginepro; ta je bil poln globoke ponižnosti, velike gorečnosti in vdanosti. O njem je lejal nekoč sveti Frančišek v razgovoru s svojimi svetimi tovariši: »Ta je dober brat nojega reda, ki na isti način kot brat Ginepro premaža sebe in svet.«

Nekoč je obiskal v Sveti Mariji Angelov prepoln zaupanja v Boga, nekega bolnika in ga je vprašal točutno: »Ali ti morem s čim pomagati?«

Bolnik je odgovoril: »V veliko tolažbo bi mi bilo, če mi moreš dobiti pravo svinjsko nogo.«

Brat Ginepro je dejal koj na to: »Potakaj, takoj jo bom imel.«

In šel je in vzel nož — mislim, da iz kuhinje — in šel v svoji sveti gorečnosti v gozd, kjer je šlo večje število svinj na pašo; eno teh je zagrabil, odrezal ji nogo, stekel proč in pustil svinjo z odrezano nogo na mestu. Ko se je vrnil domov, je umil, očedil in skuhal nogo; nato jo je nesel, ukrbno in okusno pripravljeno, v svoji goreči ljubezni bolniku. Ta jo je poželjivo pojedel; brat Ginepro je bil ves vesel in

ganjen in je, da bi napravil bolniku polno veselje, pripovedoval, kako je napravil s svinjo.

Mejtem pa je povedal tudi pastir, ki je pasel svinje in ki je videl brata Ginepro, kako je odrezal svinji nogo, cel dogodek z bridkostjo svojemu gospodarju. Ko je ta izvedel za to dejanje, je šel k bivališču bratov in jih je ozmerjal za hinavce, potepuhe, hudobneže, sleparje in ničvredneže: »Zakaj ste odrezali moji svinji nogo?«

Na tako vpitje je prišel sveti Frančišek s svojimi brati iz bivališča in ga je zagotavljal v vsi ponižnosti, da so bratje nedolžni, da on nič ne ve o tem, in da mu plača vso škodo, samo da molči. Toda s tem oni nikakor ni bil pomirjen, ampak je zapustil med groznjami in zmerjanjem, v jezi in razburjenju brate. Medtem, ko je vedno in vedno ponavljal, kako nizkotno so odrezali njegovi svinji nogo, tudi ni vzel nobene odškodnine in ni maral za nobeno obljubo, ampak je odšel v srdu od njih.

Tu je pomislil sveti Frančišek v svoji modrosti, medtem ko ostali bratje niso vedeli, pri čem so, in je dejal svojemu srcu: »Ali ni storil tega brat Ginepro v svoji nerazumni gorečnosti?«

In poklical ga je skrivaj k sebi in ga je vprašal: »Ali si ti odrezal neki svinji v gozdu nogo?« Na to je odgovoril brat Ginepro, ne kot kdo, ki ve, da je storil nekaj slabega, ampak kot človek, ki misli, da je napravil nekaj posebno dobrega, z velikim zadovoljstvom: »Moj ljubi oče, res je, da sem imenovani svinji odrezal nogo; toda čuj, moj oče, če hočeš, vzrok za to. To sem storil iz namena, da bi pomagal

revnemu bolniku... in po vrsti mu je povedal cel dogodek ter pristavil k temu: »Resnično, rečem ti — že preudarim tolažbo, ki jo je imel ta naš brat od tega in krepčilo, ki ga je bil deležen — tedaj mislim, da če bi bil tudi sto svinjam porazal nogo, mi tega Bog ne more zameriti.«

Nato je odgovoril sveti Frančišek hoté biti pravičen ves nevoljen: »O brat Ginepro, čemu si storil tako pohujšanje? Može se ne pritožuje zastoj in ni za nič tako hud na nas; mogoče, da nas bo zdaj v mestu zaradi tako velikega grozodejstva pripravil ob dobro ime; vzroke ima za to. Zato ti zapovedujem pri obljubi svete pokorščine, da tečeš za možem, dokler ga ne dotečeš, padeš predenj na zemljo in priznaš svojo krivdo ter mu obljubiš, da mu daš tako zadoščenje, ki ga on zahteva, da ne bo več imel vzroka, da bi se pritoževal nad nami. Kajti gotovo je, da je to, kar si storil, nekoliko odveč.«

Brat Ginepro je bil nad temi besedami zelo iznenaden; in prestrašen je ostal in se je čudil, kako je mogoče nad tako ljubeznipolnim dejanjem tako razkačiti se. Zakaj take časte stvari se mu niso zdele sposobne za drugo, kot da jih v ljubezni podari svojemu bližnjemu. In odgovoril mu je: »Ne dvomi, moj oče, da ga bom takoj poplačal in zadovoljil. Toda čemu bi se razburjal, ko je bila vendar svinja, ki sem ji odrezal nogo, bolj božja, kot pa njegova last in se more ž njo toliko dobrega storiti?«

In nato se je spustil v tek in dobil moža; toda ta je bil še bolj razjarjen, ni poznal mere in niti sence potrpljenja ni

kazal. Temu je tedaj pripovedoval, iz katerega vzroka je odrezal svinji nogo; to pa je storil s tako gorečnostjo in veseljem, da mu je napravil s tem posebno uslugo in pričakuje plačilo od njega. In pa, poln jeze in srda je obsul brata Ginepro s psovkami in ga je imenoval tepca in norca, potepuha in sleparja najgrše vrste. Brat Ginepro pa se ni brigal za te grde besede, ampak jih je sprejel kot nekaj čudnostnega, zakaj imel je veselje nad zasramujočim početjem. Ko pa je mislil, da ga je oni morda slabo razumel, ker se mu stvar ni zdela vredna jeze, ampak veselja, mu je ponovil dogodek znova od začetka do konca, vrgel se mu je okrog vratu, objel ga je in poljubil ter dejal, kako se je vse to zgodilo samo iz ljubezni, pri tem ga je ravno tako ponižno prosil za ostanek svinje. To je storil v taki ljubezni, preprostosti in ponižnosti, da je moža ganilo, spremenil se je v svojem srcu, vrgel se ves solzen na tla, spregledal krivico, ki jo je storil bratom, ujel svinjo, ubil jo, spekel in jo je nese. z velikim spoštovanjem v Sveto Marijo Angelov. Tam jo je daroval svetim bratom za obed, poln kesanja nad krivico, ki jim jo je storil.

Ko je sveti Frančišek premislil Gineprovo preprostost in njegovo potrpljenje nasproti zopernosti tega sveta, je dejal k svojim učencem in k vsem, ki so bili okrog njega: »Tako, moji bratje, če bi bila božja volja, takih Gineprov bi hotel imeti cel gozd.«

Ginepro pomeni v slovenščini brina

je s samokresom ranil še trojico, nakar so se razpršili. Drugi dan je bilo aretiranih šestnaest oseb, ki so jih pa kmalu zopet izpustili.

KOBILICE V HERCEGOVINI

LDU Sarajevo, 4. maja. V Hercegovini, posebno v okolici Mostarja, so se pojavile kobilice, ki so pokrile nekoliko kvadratnih metrov površine. Boje se, da bi škodovala letini, ki je letos izredno dobro uspeła.

1. MAJ V RUSIJI

LDU Moskva, 4. maja. (DKU — Brezlično.) Majnikova proslava se je po vsej Rusiji vršila z veliko udeležbo prebivalstva. V mnogih obratih se je delalo. Tako je ostalo v Seratovu od 80.000 delavcev na delu 70.000.

LJUDESKO GLASOVANJE V TEŠINU.

LDU Pariz, 4. maja. (ČTU) Agence Havas poroča, da je konferenca poslaniškov sklenila odgoditi ljudsko glasovanje v Tešinu do 12. maja.

ZA AVSTRIJO.

LDU Dunaj, 4. maja. (ČTU) Francoški delegat Margaine pride v soboto na Dunaj, da se porazgovori na merodajnih mestih in si stori sliko gospodarskega in političnega položaja Avstrije. Margaine deluje kot poročevalec v francoskem parlamentu o ratifikaciji saint-germanske mirovne pogodbe.

PROTI VOJASKIM ZAROTNIKOM V NEMČIJI.

LDU Berlin, 4. maja. (DKU) Pod vodstvom parlamentarnega državnega podtajnika v ministrstvu državne brambe poslušajo urad, kateremu je poverjena preiskava dogodkov v marcu, je preiskal 14 primerov in je predlagal ministru državne brambe, obtožiti generale von Hülsen, von Lettow in Strempla, polkovnika barona Wangenheim in Ledebourja, podpolkovnika Kleewitza in majorja Mattiasa in jih odpustiti iz službe; generala von der Hardt, podpolkovnika Wetzela in majorja von Südow in Bocka poslati na dopust in jih obtožiti.

Politične novice.

+ Svobodna morala v praksi. Ker je v »Napreju« naka sodružica goreče pozvala soc. dem. sestre, naj si vzamejo svobodo, ki je dana »vsakemu žužku«, naj »žive in ljubijo«, bomo morda ustregli, ako k temu pozivu podamo ilustracijo, ki predstavlja svobodno moralo v praksi. Sliko posnemamo iz soc. dem. »Arbeiterzeitung« in ne morda iz »Reichpost«: »Pod naslovom: »Naraščanje prostitucije« poroča »Arbeiterzeitung« dne 15. aprila t. l.: Družba se je razdelila v dva ostro ločena sloja. Na eni strani bije široka masa proletariata — sem spada tudi sramežljivi proletariat, ki se imenuje »srednji stan« — vedno trši boj za goli obstanek, na drugi strani stoji razmeroma tenka plast ljudi, ki jih je vojna obogatila in ki živijo življenje v polnih duših. Ravno to kričeče stojno nasprotje so ugodna tla za prostitucijo. L. 1913. je bilo na Dunaju 1879 vpisanih prostitutk. Od teh je bilo 874 bivših služkinj, 500 bivših pomožnih delavk in le 398 kvalificiranih delavk, t. j. kontoristinj, bolniških strežnic, zobozdravniških asistentinj itd. Danes je na Dunaju vpisanih 1333 prostitutk, toda to je le drobec tistega žensstva, ki živi v prostituciji. Tako je policija l. 1918 prejela 5540 žensk pod sumom tajne prostitucije; od teh je bilo 1490, t. j. približno 27%, spolno bolnih! L. 1919. je policija iz enakega razloga prejela 6666 žensk; od teh je bilo 1725 spolno bolnih. Razen tega so istega leta organi zdravstvenega urada prejeli radi tajne prostitucije 2374 žensk, med katerimi je bilo 790, t. j. 33% spolno bolnih. In kar je najstrašnejše: med temi 2374 bitji je bilo 804 mladoletnih in 373 otrok! S tem pa število žensk, ki so si vzele svobodo, da »žive« in »ljubijo«, še davno ni izčrpano, kajti policija nastopa le proti tistim ženskam, ki žive od same prostitucije, a še od teh se jih zna prempogno izmuzniti. Koliko pa je tistih, ki se prodajajo le o priliki, od slučaja do slučaja v svrhu postranskega zaslužka. Vse te ženske so zavrgele »božje, cerkvene in posvetne zakone, moralo, javno mišljenje« in si vzele svobodo, da žive kakor žužek in tisočkrat slabše... Na tisoče, na desetisoče jih je in njih vrste se množe od dneva v dan. Spričo teh zgledov so pozivi odveč — In »Napreju« si še upa priporočati prostitucijo! Slovenski socialisti so res grobokopi delavskega ljudstva!

+ Pribijamo. Komunistična »Radniška riječ« je začetkom zadnjega železničarskega štrajka pisala: »Meščanstvo gre preko tega štrajka in omalovažuje pomen delavskega gibanja meneč, da je to le boj za povišanje plač in nič drugega. Meščanstvo je najbrže še vedno mnenja, da se more socialno vprašanje rešiti enostavno z uvedbo osemurnega delavnika in s povišanjem plač. Ne vidi pa, da je to samo bojno sredstvo, samo en način, s katerim delavstvo učvrščuje svojo napadalno silo in razred-

no zavesti; ne vidi, da boji za zvišanje delavskih plač in znižanje delavnega časa ne morejo biti ob sebi svrha, ampak so samo člen v verigi, napad na kapitalizem, manevriranje predstraž.« — Mi ne spadamo med meščanstvo, ki ga komunist misli, vendar pa smo vedeli in vemo, da je bil železničarski štrajk samo navidezno mezdni boj, v resnici pa manevriranje predstraž, sredstvo v dosego vse večjih ciljev. Teh ciljev »Radniška riječ« ni imenovala, a niso nobena tajnost in nobena uganka. Imenujejo se diktatura proletariata, kar pa nikakor ni točno, ker imajo mase pod boljševiško diktaturo pravtako malo besede kakor pod najhujšo absolutistično vladno, marvč je popolnoma vsa oblast v rokah dveh-treh voditeljev, ki narekujejo svojo voljo celokupnosti brez ozira na kakršnokoli pravo ali običaj. Ljening in Trockij sta večja absolutista nego je bil kdaj kak ruski car. V resnici gre torej za diktaturo par vročekrvnih komunističnih glav. Za te je moralo iti po kostanj v žerjavico tudi jugoslovansko delavstvo ob zadnji stavki. To smo mi trdili od prvega začetka in trdimo še danes. Zato nam »Radniška riječ« s svojim gornjim pisanjem ni odkrila nič novega. Ako smo njene vrste pribili, smo to storili samo zaradi »Napreja«, ki bi rad sedel na dveh stolih: podpiral je komunistično politično stavko, da si noče biti komunist, sedaj bi pa rad utajil njen politični značaj. »Radniška riječ« ga bije po zobeh.

+ Jugoslovanski klub v Beogradu je imel 4. t. m. sejo pod predsedstvom dr. Korošca. Pretresali so vsa vprašanja, ki so v zvezi s sedanjim političnim položajem in razpravljali posebno o stališču, ki ga zavzema klub z ozirom na ustavo.

+ Narodno predstavništvo je sklicano za danes popoldne. Ako demokratov ne bo na sejo, ministri ne pridejo v parlament. Sicer je pa demokratsko-socialistični blok poklical v Beograd vse svoje člane in se širi govornica, da hoče v današnji seji izglasovati nezaupnico vladi in jo tako vréti.

+ Kaj zahteva talija v jadranskem vprašanju. Glasom begradskega »Trgovinskega Glasnika« zahteva Italija ob rešitvi jadranskega vprašanja to-le: Istra pripade Italiji do znane Wilsonove črte. Reka z okolico in otokom Krkom naj tvori posebno državo pod varstvom zveze narodov z nevtralizirano luko. Otoki Lošinj, Vis, Lastovo in Pelagruž pripadejo Italiji. Mesto Zader dobi samoupravo. Albanija se poveri italijanskemu protektoratu. Kakor se vidi, je Italija popustila v reškem vprašanju, zato se pa istočasno zgrabila še za večji kos — Albanijo. Preko Albanije gre široko odprta pot na Balkan. Italija v posesti albanskega obrežja je neomejena gospodarica Jadranskega morja, ki bi se tako v polnem smislu besede izpremenilo v italijansko jezero. To bi ustvarilo v Jugoslaviji neznošno zadušljivo ozračje tako v gospodarstvu kakor v politiki. Upajmo, da bo Italija vendar-le še pravočasno srečala pamet in bo pristala na tako rešitev jadranskega vprašanja, ki bo vsaj nekoliko mogoča.

+ Stavke na Francoskem. Na poziv francoske delavske zveze so vsi mornarji v Marseilles zapustili delo; nobena ladja ne more odpluti. Štrajka 12.000 mornarjev. — Železničarski stavka se v Parizu ne čuti preveč, ker je preskrba mesta zagotovljena in tudi premoaga ne manjka.

Dnevne novice.

— Prvi majnik v Trziču. Trzič. Prvi majnik je potekel mirno. Po vseh tovarnah se je delalo. Le v Putehovu so praznovali lesni delavci majnik. Pač pa so hoteli socialni demokratje delati na dan sv. Florijana, ki ga praznuje tržiška župnija kot zaobljubljen praznik. V tovarni Kozina so poskusili s svojo zahtevo, a naše delavstvo se jim je uprlo. Tovarna je počivala. Tudi v Putehovu se ni delalo. Procesija sv. Florijana je bila letos uprav velikanska. Vse šole so se udeležile, požarna bramba in izredno mnogo Orlov in Orlic v krojih.

— Izenačenje učiteljstva z državnimi uradniki so izvedli v Avstriji s 1. majem 1920.

— Kako se slepari z živili! Mast je že itak draga, vendar se nekaterim brezvestnim izkoriščevalcem, zdi še prepeconi. Da si pridobe nekoliko več za svoj nenasitni nenasitni žep, mešajo v mast koruzno moko, krompirjevo moko in podobne stvari. Če odpreš tak sod masti, se ponavadi ulije iz sode najpreje nekaj litrov vode, potem nekaj dobre masti, čimbolj pa greš proti dnu, tem slabjša je mast. Ponavadi ima taka mast tudi kiseli ali celo smrdljiv duh. Ker gre sedaj po večini vsako blago iz rok v roke, je le težko zasledovati pravega krivca, ki je našel v sod slabo mast. Navadno je tudi zamujen rok za reklamacijo. Rekord v lumpariji pa je dosegel pridelovalec masti na Hrvaškem, ki je naložil na dnu sode les in vrhu našel mast, tako, da je kipec dobil mesto masti pošten porcijon lesa. Da se preprečijo take in enake sleparije, oz. da se omogoči vsakemu poznejšemu kupcu-trgovcu, zaslediti pravega kriv-

ca, naj bi vlada odredila, da mora biti vsak sod zaznamovan, predno se vanj nalije mast, najmanj pa vsaj, predno se izroči v promet z natančno tvrdko proizvajalca oz. polnilca masti. Potem si pač nihče ne bo upal, delati tako nevarnih poizkusov, če bo vedel, da bo gotovo zasleden.

— Cement in tupina v Dalmaciji. V Splitu in okolici je pet velikih cementnih tovarn, ki producirajo na leto 40.000 vagonov cementa. Vse so popolnoma ali po velikem delu v rokah Italijanov, le najmanjša tovarna »Cement« pri Omišu je v domačih rokah. Ravno ta izmed vseh drugih sedaj ne dela. Poleg proizvajalca cementa pa obstoja v Dalmaciji sorodna obrt: kopanje in izvoz tupine — cementne sirovine. S to obrtjo se pečajo povečini mali kmetje in delavci, organizirani v združenjih; pred vojno je živelo od te obrti okoli tisoč kmetijskih in delavskih družin. Izvoz tupine je bil popolnoma svoboden in v vsakem oziru neomejen. Ker se koplje tupina za izvoz le tam, kjer se nahaja v manjših plasteh ter zato neprimernih za tovarno, ker je dalje te sirovine v neizčrpnih množinah in ker se konkurence v cementni trgovini ni bati, ker je povpraševanje po cementu vedno večje, nego je produkcija, je bilo pričakovati, da se tej obrti tudi poslej ne bodo delale ovire. Zgodilo se je pa nasprotno: Cementne tovarne — tuja podjetja — so dobile dovoljenje za svoboden izvoz cementa, kateremu je cena poskočila od 3 K na 180 K za 100 kg, izvoz tupine se je pa omejil s taksami in raznimi predpisi in po najnovejši ureditvi izvoza skoroda onemogočil. Prizadeti mali obrtniki se nad tem v splitskem »Jadrano« bridko pritožujejo.

— Velik požar je nastal 2. t. m. v Dol. Brezovici pri št. Jerneju na Dolenjskem. Trem kmetom je zgorelo popolnoma vse, dvema pa gospodarska poslopja. Škode je nad pol milijona kron, zavarovani so pa bili le za par tisoč kron.

— Vlom v bolnišnico usmiljenih bratov v Kandiji. V noči na 1. maj so tatovi vpišali v pisarno bolnišnice usmiljenih bratov v Kandiji in odnesli iz vžidane železne blagajne 24.000 K; od tega je bilo 12.000 K kot last bolnikov v shrambi in bo moral zavod ta denar bolnikom vrniti. Kakor znano, se vzdržuje bolnišnica usmiljenih bratov v Kandiji večinoma z darovi. Zato je ta tatvina dvakrat ostuden čin.

— Letina na Mažarskem obeta biti tako bogata, da nameravajo odpraviti vse omejitve, ki so vezale promet z živili. Vsled ugodnega vremena bo žetev za 2 do 3 tedne preje nego navadno.

— Valute dne 4. maja na zagrebški borzi: dolarji (100) 13.600 K; avstrijske krome (100) 67 K; bolgarski levi (100) 210 K; carski rublji (100) 200 K; češkoslovaške krome (100) 240 K; 20kronski zlati (1) 560 K; francoski franki (100) 1000 K; naoleon-dori (1) 542 K; nemške marke (100) 278 K; leji (100) 265 K; italijanske lire (100) 720 kron.

Ljubljanske novice.

Ij Požar na kolodvoru. Velike žrtve. Sinoči je iskra iz osebne vlake užgala na glavnem kolodvoru vagon nafte. Železničarji so ogenj takoj opazili in z lastno nevarnostjo spravili vagon na prazen tir blizu kemične tovarne. Ob 7. uri je prihitela požarna bramba in začela gasiti. Tedaj so se začeli železni sodovi, v katerih je bila nafta, razpokavati. Železni kosi so leteli na vse strani in povzročili med ognjenjasci, ki so požrtvovalno vršili svoj človekoljubni poklic, težke žrtve. 32letnega tapetnika pri Naglasu Alberta Žargi je zadel kos železa v glavo ter je ostal na mestu mrtev. Smrtonovarne poškodbe je dobil mestni cestni nadzornik Maks Levce. Dalje so bili ranjeni: ključavničar Maks Klanšek, slikarski mojster Andrej Zgonc, krojaški mojster Ivan Perme in tapetnik Avguštin Kosiček. Prvo pomoč sta ranjenec delila dr. Demšar in dr. Minař. Žargija in Levca so z rešilnim vozom odpeljali v bolnišnico, Žargi je bil že mrtev, Levce pa umira. Vse mesto sočustvuje z žrtvami gasilskega poklica in njih družinami.

Ij Poročil se je danes v Ljubljani gospod Maks Schellander, lesni trgovec in posestnik iz Šmarjete v Rožu, z gospodično Zalko Fiegl iz znane rodbine v Oslavju pri Gorici. Bilo srečno!

Ij Zanimivosti. Znani komunist Marcel Žorja, ki je zdaj aretiran, seveda pripoveduje, da je popolnoma nedolžen. Obnaša se predrzno, kar ni nič čudnega, ker je prešla predrzna nesramnost komunistom že v kri in mozeg. Žorgovim je dni umrla mati. V soboto so jo pokopali. Mati komunističnega Žorja je bila verna ženska, toda njeni sinovi ji niso preskrbeli niti pogreba in se je morala pokopati na stroške ljubljanske občine. — Prepoved točenja alkoholnih pijač je umljivo zelo razburila gostilničarje. V Ljubljani so zaprle oblasti do 20 gostilen. Zanimala bo okolnost, da so zapeli tudi gostilno predsedniku gostilničarske zadruga, gospodu Kavčiču, ki je kar meni nič tebi nič, točil vino, kakor da pro-

tialkoholne prepovedi ni. Tudi gostilnico gospoda občinskega svetnika Bončarja so zaprli, ker je točil v sobeti sobi, »kjer nas nihče ne dobi«, vino, katerega so pili zelo visoki gospodje; med njimi je bil celo neki višji dostojanstvenik in ugledni politik desničarske skupine liberalne stranke. Vinopivci so se posluževali zadnje dni raznih zvijač, da si tihotapsko nabavijo vino. Posebno so prišle v modo kanglice za mleko, v katerih se je iz gostilen nosilo vino domov. Včeraj, ko so godovali Florijani ali po novem Cvetkoti, je neki zelo znani literat praznoval svoj god tako, kakor da bi ne bilo protialkoholne prepovedi in je zmagovito pripovedoval svojim prijateljem, da zna slovenski literat premagati vse ovire in težave, posebno kadar gre za to, da se goduje po starih, čestitljivih običajih slovenskih literatov.

Ij Nevaren zločinec je Otmar Kobald, kateri je 21. marca t. l. vzel Alojziju Kralju gotovine v znesku 1595 kron in eno listnico. Isti dan je Kobald nalašč poškodoval Ivana Brankota in Alojzija Kralja. Brez dela in opravka se je od 11. februarja do 21. marca 1920 okoli potepal. Kobald je delomržen postopač ki je bil zaradi tatvine že petkrat in radi goljufije dvakrat kaznovan. Zadnji kazen 6 mesecev je odsedel 11. februarja 1920. Na usodni dan: 21. marca, je Kobald pil pri Poljšaku; zvečer ob 20. se je pa sprl v Bankotovi gostilni in je udaril z roko po obrazu gostilničarja Banka. Na Martinovi cesti je napadel Kobald Kralja, ga zgrabil in vršel na tla in ga tepel, mu raztrgal suknjič ter mu ukradel listnico, v kateri je bilo nad 1500 K denarja. Kobald ki je bil pred leti maser pri »Slonu«, pravi, da je bil pijan, in da se nič ne spominja na to, kar mu očita obtožnica. Priče gostilničar Banko in strojevodja Djanky so izpričali, da je bil Kobald popolnoma trezen. Sodba: tri in pol leta težke ječe, po prestani kazni: prisilna delavnica.

Delavsko združništvo.

25. letnica delavskega konsuma.

V nedeljo dne 2. t. m. ob 5. uri pop. se je vršil izredni občni zbor »Prvega ljubljanskega delavskega konsumnega društva«. Namen tega občnega zbora je bil 1. spomin društvene 25 letnice in 2. sprememba pravil. Občni zbor je otvoril predsednik Alojzij Kocmur, ki je izvajal sledeče:

Društvo se je ustanovilo dne 24. februarja 1895 ter je bil izvoljen prvi odbor, ki je sestojal iz sledečih članov: Jože Gostinčar, Ivan Pliberšek, Henrik Zahajak, Josip Zajc, Ivan Rakovec, Valentin Bahar, Josip Avbelj, Ivan Tomažič in Josip Potočnik. Dne 26. marca istega leta so bila registrovana pravila, dne 7. julija se je pa vršila slovesna otvoritev s cerkvenim opravilom na Rožniku, katero je opravil naš nepozabni dr. Krek.

Med prijatelji delavstva najdemo že tedaj naše duhovnike in sicer: č. ggg. Andreja Kalana, profesorja Janežiča, dr. Ušeničnika, dr. Debevca, Luka Smolnikarja, Bulovca, Birka in Levičnika. Ko je društvo rabilo kredit, so navedeni gospodje bili prevzeli poročstvo in omogočili pričetek in razvoj zadruga.

Delavni so bili pa tudi odborniki in ostali člani, delavni, kajti v Ovijačevi hiši, kjer se je društvo nastanilo, ni bilo ugodnih prostorov za prodajalno, ampak navadna klet, katero je bilo treba prezidati, prebeliti, razdeliti v razne oddelke, napraviti tlak, opravo, stenski obod itd. Vse to delo so po večini opravili člani sami v prostih urah, ali so vsaj pri delu in preuredbi pomagali.

Načelniki zadruga so bili: Jože Gostinčar, za njim Ivan Pliberšek in potem Val. Bahar. Leta 1899 najdemo v odboru tudi našega Miha Moškerca. Leta 1905 je pa nastopil v jedru sedanji odbor. Občni zbori so se vršili prvotno v Katoliškem domu, parkrat celo v mestni dvorani, pozneje pa v Unionu, Ljudskem domu in v lastnih prostorih.

Leta 1909 se je število članov, posebno iz okolice tako namnožilo, da je bilo društvo prisiljeno otvoriti 1. avgusta 1909 v zato nakupljeni hiši na Glincah št. 214 podružno prodajalno, dne 8. decembra 1911 pa na Zaloški cesti št. 15, tudi v lastni hiši.

Že takrat se je pa tudi sklepalo o ustanovitvi daljne prodajalne v Sp. Šiški, katera misel se je pa uresničila šele letos, ko je društvo v nakupljeni hišici ranjkega člana Avbelja št. 1 otvorilo za tamkajšnje člane novo prodajalno.

Pri tem obsegu je društvo ostalo do leta 1918, ko se je najpreje oglasilo tržiško delavstvo, za tem pa v Kranju itd., vsled česar je bila zadruga prisiljena ugoditi vsestranskim zahtevam, ter ima sedaj že 27 prodajal in raznih krajih Slovenije.

Spremenjene razmere o pa zahtevale tudi notranjega preustroja zadruga, vsled česar se je napravil načrt novih pravil, ki je bil na tem občnem zboru z veliko večino sprejet.

Po spremenjenih pravilih se zviša vsak delež po 30 K na 100 K. — Nekateri člani so se upirali zvišanju, končno je pa le prevladala razsodnost ter se je z vsemi proti 6 glasovom sprejelo tudi to zvišanje. Dosedanji delež namreč ne odgovarja več sedanjim višjim potrebam članov. Pred vojno in ob ustanovitvi zadruga se je s 30 K nabivala oz. krila mesečna potreba enega člana, danes se pa s tem zneskom krije le še dva ali tridnevna potreba, vse drugo je treba kriti s kreditom. Zato je bilo zvišanje deležev nujna potreba.

Revni člani bodo doplačevali delež lahko v mesečnih obrokih po 10 K. Kdor pa lahko plača, naj doplača delež čimprej, ker brez denarja dandanes ni mogoče kupčevati.

Bistvena sprememba je tudi glede skupin. Vsaka prodajalna bo tvorila odsej lastno skupino, ki bo pri redni skupščini izvolila toliko pooblaščenec, kolikorkrat 100 članov šteje prodajalna. Ti pooblaščenec bodo tvorili lokalno nadzorstvo in se bodo udeleževali občnih zborov. Na ta način bodo pri občnih zborih vse prodajalne sorazmerno zastopane. Po sklenjenih pravilih je zadruga tudi opravljena sprejemati od članov prihranke — hranilne vloge.

Pravila se bodo najprej registrirala, potem se bodo vršili pokrajinski zbori, kjer se bodo volili pooblaščenec, nato se bo pa vršil občni zbor.

Na občnem zboru sta povzela besedo tudi podpredsienik JSZ, urednik Kremžar, ki je razložil pomen združništva in pa njegov pomen za razvoj delavske stvari na Angleškem, kar naj bo šola za naše delavsko združništvo, ter glavni tajnik Anton Komljanec, ki se je ravno vrnil iz svojega potovanja na Hrvaškem.

Občnega zbora so se vdeležili tudi nekateri člani iz Koroške, Gorenjskega in Dolenjske.

Dividenda se bo letos prvič izplačevala ne kot doslej v gotovini, ampak pripisovala v njih deležno rezervo. Glede izplačila te dividende velja isto kot glede izplačila deleža, le v slučaju smrti, se dividenda ozir. deležna rezerva izplača takoj, delež pa šele po preteku zakonite dobe enega leta.

Železničar.

PO POLOMU.

Od komunistov uprizorjeni puč je končan. Železnice zopet obratujejo v polnem obsegu, uslužbenci so se zopet vrnili na delo, le tuintam še kak posameznik s kislim obrazom opazuje vršči se promet. Še bolj kislih obrazov so gledali prvega vsi samovoljno stavkajoči, ko se jim je odtegnila plača za dneve stavke. To je uspeh komunističnih voditeljev, ki so izrabili naše težavne življenjske razmere, v katerih se danes nahajamo ne le mi železničarji, ampak vsi delavski sloji, posebno pa še oni, ki živimo od mesečne ali dnevne plače.

Mi smo bili takoj čisto na jasnem, da je napovedana stavka politična, diktirana od revolucionarnih komunistov. Ne da bi bili kaj »poizvedovalci« ali »proglasili« pasivo, so začeli s stavko. Kdor ima le količkaj pojma o mezdnem gibanju in malo vpogleda v naše politične razmere, je bil lahko takoj uverjen, da je mezdno gibanje železničarjev le orožje komunistov. Naši tovariši sami — po ogromni večini — niso znali, zakaj da stavkajo. Še tretji in četrti dan stavke, ko sem vprašal tuintam tovariša: Prijatelj, zakaj pa stavkaš? Sem dobil enoinšiti odgovor: Norem!

Komunisti so posebno izrabljali v svoje namene »Začasni pravilnik« za delavce, ki je izšel prav tik pred napovedano stavko. Da jim ni bilo prav nič za delavstvo radi Začasnega pravilnika, je dokaz, da niso pri prometnem ministru prav nobenega stvarnega ugovora podali proti istemu, kaj se, da bi bili legalno stavko napovedali. Stavko so sistematično pripravljali politični komunisti že dolgo prej, kakor se je sploh kaj znalo o Začasnem pravilniku. Da pa se je naše delavstvo dalo tako brezvestno zlorabiti v komunistične namene, mu ne moremo zameriti, kajti prepričan sem, da si je bilo po ogromni večini svesto in v dobri veri, da se bojuje za svojo eksistenco, za svoje ekonomsko pravo.

Novi Začasni pravilnik je povzročil med delavstvom res precej razburjenja, deloma upravičeno, deloma pa po hujškanju od komunistov. Proti Začasnemu pravilniku prav odločno ugovarjamo in zahtevamo, da se brezpogojno popravi ali sploh preklicuje. Odločno pa odklanjamo tudi takozvani »Protokol sporazuma«, ki so ga politikujoči komunisti zahtevali, da se zopet uveljavi. Naše delavstvo, če bi razumelo in bi si ne dovolilo, da se komunisti tako privoljeno igrajo z njim, bi samo kategorično odklonilo komunistični »Protokol sporazuma«.

Prepričani smo, da s pametnim in vztrajnim delom dosežemo, da izgine jezenska mešanica — Protokol sporazuma

kakor tudi sedanji Začasni pravilnik in na njih mesto dobimo definitivno urejeno razmerje odgovarjajoče duhu časa in potrebam našega delavstva.

Kdor je sodeloval pri Začasnem pravilniku, nam sicer ni znano, jasno pa je, da prav gotovo noben pravi in resnični zagovornik delavstva. In, če se to imenuje še celo »vzorno«, potem se sploh neha ves demokratizem. Glede plač naj omenim samo to-le: V mestih stanujočim ostanje plače enake dozdajnim, dočim se na deželi deloma znižajo in sicer tako: Čim večja je družina, temveč se prizna. Precej pa se zvišajo potnine in trošnine. Prava birokratična nezmysel pa je člen 5 pod točko b). To je dejansko izzivanje našega delavstva.

Ako ne bo »Začasni pravilnik« prej razveljavljen, bomo v enih prihodnjih številk našega lista obširnejše razpravljali o tem. Mi se ne borimo za dnevno politiko, ampak za naše delavstvo. Politiko in puč pripuščamo našim nasprotnikom. Ti poštono delavstvo pa, zdrami se in spregledaj, spoznaj svoje dosedanje »osrečitelje«, kateri iščejo le samega sebe, maso pa postavlja pred bodalo.

Železničar s proge.

Krščansko mislečim železničarjem v promislek.

Časi, v katerih se nahajamo, morajo pretresti vsakega, ki še misli krščansko. Komunizem steza svoje prste naravnost v naše duševno življenje. Ni mu zato, ali je človek srečen ali nesrečen, samo da doseže svoj namen. Vprašam Vas pa, kaj pa je človek brez krščanskega življenja? Ni mogoče popolne sreče in miru na tem svetu; zato moramo skrbeti tudi za posmrtno življenje. Toraj krščansko misleči železničarji strnimo se vsi v svojo organizacijo »Prometno zvezo«, ki je edina železniška organizacija na krščanskih načelih, katere se nahaja v Ljubljani. Obrnite se za pojasnila na Prometno zvezo, kjer boste zvedeli vse podrobnosti. Ni se Vam treba bati kakega terorja, ker za nami stoji veliko število krščanskih delavcev in delavk kateri so organizirani v Strokovni zvezi, ter veliko število krščanskih kmetov, organiziranih v kmetijskih zvezah — vsi na krščanskih načelih. Če mi nastopimo skupno, se mora komunizem skriti. Nam gre zato, da smo vsi edini in si bomo potom svojih organizacij priborili za poštono delo tudi poštono plačilo. Prometna zveza Vam nudi pravo varstvo in posmrtno. Nam je žal, da sedaj tavate za temi, kateri sovražijo in naravnost sramote naše svetinje, brez katerih ni sreče na tem, še manj pa na onem svetu. Saj veste sami dobro, kaj je pravzaprav njihov glavni namen. Tege ne smemo za nobeno ceno pustiti, da bi se jim to posrečilo. Mi moramo z drugimi krščanskimi organizacijami njihove poizkuse preprečiti in jim pokazati, da smo tudi mi tukaj, da se ne bo šlo tako preko nas. Tege ne smemo in ne moremo dopustiti, da bi z nami ti ljudje barantali in nas z našo lastno pomočjo sramotili in nam iz naših in naših otrok src trgali vero. Toraj dobro premislite in boste prišli do zaključka, da ni nobenega drugega izhoda, kakor: krščanski železničar v Prometno zvezo! — Železničar iz Ljubljane.

Rudar.

Zagorje. Dolgo časa je že odkar smo se zadnjič oglašili. Zato je treba, da damo vsaj par besedi od sebe, toliko da boste vedeli, da se še nahajamo med živimi. Zadnjega puča smo bili tudi mi deležni tu v Zagorju. Kakor je vsem znano, da je pri nas že od nekdanj utrjena postojanka socialistov — ali kakor jih že sedaj imenujemo — komunistov. Seveda je sedaj situacija nekoliko drugačna kakor pa je bila poprej. Pri nas imamo sedaj štiri struje, namreč: stare socialiste, komuniste, narodne socialiste in našo Jugoslovansko Strokovno Zvezo. Med stavko je bil položaj vsaj nekoliko bolj mil kot pa v Trbovljah. Člani Jugoslovanske Strokovne Zveze so nadaljevali delo, ne sicer v rovih, pač pa zunaj, medtem ko so nasprotniki stavkali. Pozneje so sklicali narodni socialisti shod, na katerem so sklenili, da pričnejo z delom. Tako se je potem tudi drugod deloma pričelo z delom, komunisti so pa stavkali še dalje, vsaj sklep njih je bil takšen. Najlepše pa je to, ko se pristaši stare struje in komunisti gledajo kot pes in mačka. Dovolj je za danes toliko, da veste, da smo Zagorjani še med živimi.

Možica. V zadnji številki »Večernega lista bračvevo oko ni zapazilo poročila iz Možice, zato se pa danes zopet oglašamo, ker tistega očitka ne maramo imeti, da bi nazadovali. Imeti moramo zmeraj pred očmi, da moramo napredovati in ne nazadovati. Prvega maja nismo mogli praznovati, tako kot bi ga imeli, ampak nekoliko smo pa le storili, kolikor je bilo pač mogoče, da se je poznalo, da je 1. maj. Bila je običajna procesija k Sv. Jurju in potem je Izobraževalno društvo priredilo igro. Dekleta so igrale eno in pa fantje burko »Vse naše«, ki je prav prikladna za da-

našnje čase. Potekel je prvi maj prv prjetno. Tako ga pač nismo praznovali kot nasprotniki, a smo bili popolnoma zadovoljni. Naša stvar gre naprej povsod!

Kovinar.

Jesenice. Precej časa so nam že obetali, nazadnje je pa le resnica. Največje kovinarsko podjetje v Sloveniji se bliža popolni katastrofi. To obratovanje, ki je še sedaj, so le zadnji vzdih umirajočega. Zadnji teden so ugasili Martinove peči, dela se samo še na mrzli valjarni in žičarni, in če ne bo surovin, bo s časoma in se to prenehalo in potem nam ne preostaja drugega, kot pa pobasati šila in kopita in hajdi s trebuhom za kruhom. Vprašanje je pa, kako bo ako sedaj tovarna preneha z obratovanjem, ali bo še sploh obračovala kedaj ali ne. Obratovanje kake tovarne opustiti je lahko, ali zopet začeti je pa potem težko. Zato bi apelirali na merodajne faktorje, da zastavi vso energijo in obdrže obratovanje in s tem omogočijo življenjski obstoj številnim delavskim družinam.

Kemični delavec.

Celje. Tudi nas je že obiskala mimogrede tista nadloga, ki se imenuje brezposelnost. V Westenovi tovarni je vsled savike zmanjkalo premoga in je vsled tega morala tovarna ustaviti obrat. Hvala Bogu, trajalo pa je samo par dni in tovarna je zopet pričela z obratovanjem. Že itak s plačo komaj izhajamo, kako bi bilo še, ko bi bili dalje časa brez dela in zaslužka. Za tiste dneve, ki smo izgubili zaslužek, naj nam pa plačajo odškodnino tisti širokoustneži, ki se zovejo komunisti, ker je popolnoma njih krivda, da tovarna ni mogla obratovati. No, pa saj je to popolnoma po njih načelih, da moramo biti vsi enaki in da ne smemo biti zadovoljni, ker bi sicer bilo z njihovim kričanjem amen.

Služkinja.

Dolgo časa je sedaj organizacija stala na mestu, da se ni veliko premaknila. Sedaj se je pa začela polagoma širiti, ne samo po Sloveniji, temveč tudi na jug. Oglasile so se tovarišice iz Zagreba, Splita, Senja in drugod. Opaža se, kako prodira med služkinjami zavest po stanovski združitvi. Zavedati so se pričele, da je potrebno organizacijo razširiti če hočemo kolikor mogoče osamosvojiti stan služkinj. S to mislijo so se lotile zadnje dni služkinje v Splitu dela in ustanovile krajevno skupino, ki je začasno priključena Jugoslovanski strokovni zvezi. Istotako kot za druge stroke je tudi za služkinje potrebna strogo strokovna organizacija, katere naloga je, da skrbi in pribori svojim članicam takšne službene razmere, da bo omogočen življenjski obstoj. Najtopleje pozdravljamo ta korak služkinj na našem jugu!

NAŠIM DRUŠTVOM IN SOMIŠLJENIKOM!

Ali ste že naročili

»NAŠA POTA«

I. in II. zvezek?

Naj ne bo med nami nikogar, ki ne prečita te zbirke! Socialno vprašanje postaja vsak dan silnejše in socialna borba vsak dan izrazitejša.

V dobi socialnih prevratov in krivih socialnih prerokov bo zbirka vsakemu dobrodošla ter mu bo zvest kažipot v vrtincu sedanjih dni.

Naroča se pri Slovenski krščansko-socialni zvezi v Ljubljani. I. zvezek stane 4 K, II. 8 K, s poštnino 50 vin. več.

Denar se mora poslati naprej.

Aprovizacija.

a Telečje meso od telet »Vnovčevalnice za živino in mast« bodo prodajali jutri v četrtke, t. j. 6. maja t. l. sledeči mesarji: Ocvirk, Anžič, Janež, Rihtar ml., Rihtar star., Preselj, Zupancič, Prepeluh, Žganjar Anton, Žganjar Jože, Makovec, Bizilj, Ham Marija, Novak, Škerjanec, Kolar, Primc, Češek, Černivec, Zajc Ivan, Ahlin, Kastelic, Kocijan, Selan, Petrič, Leben, Cuzak, Žabjek, Dolničar Franc, Dolničar Jožefa, Ham Matija, Javornik, Novljan, Janežič, Zajc Franc ter Brecljnik v Spodnji iski. Vsak mesar je dobil tri teleta, le Janežič je dobil 6 telet. Kilogram sprednjega mesa velja 19 K, kilogram zadnjega mesa 20 K. Vsaka stranka dobi največ 1 kg mesa.

a Zadnja prodaja cenejše moke za člane mestne aprovizacije. Ker so druge gospodarske zadruge, kakor tudi konsumi in železnice razdelile svojim članom že po 9 kg cenejše moke, dočim so jo dobili člani mestne aprovizacije svojim strankam še le 6 kg cenejše moke za osebo na Poljanski cesti št. 15 (Kranjčeva hiša, druga vrata). Kilogram stane 7 K 50 vin. Stranke, ki dobe več kakor 6 kg moke, naj prinesejo vrečo seboj. Papirnate vre-

čice se zaračunavajo posebej. Novih strank mestna aprovizacija ne more več sprejemati, ker je število članov že kompletno. Sicer je pa bil čas za sprejemanje članov meseca januarja, februarja in do 15. marca 1920. Zadnja razdelitev moke se vrši le radi tega šele sedaj, ker aprovizacija ni dobila preje moke za februarso razdelitev. Določil se sledeči red: Dne 6. maja 1920: Od št. 1 do 60, od 9. do 10. ure; od št. 60 do 120, od 10. do 11. ure; od št. 120 do 180, od 11. do 12. ure; od št. 180 do 240, od 2. do 3. ure; od št. 240 do 300, od 3. do 4. ure; od št. 300 do 360, od 4. do 5. ure; od št. 360 do 420 od 5. do 6. ure. — Dne 7. maja 1920: Od št. 420 do 480, od 9. do 10. ure; od št. 480 do 560, od 10. do 11. ure; od št. 560 do 630, od 11. do 12. ure; od št. 630 do 700, od 2. do 3. ure; od št. 700 do 770, od 3. do 4. ure; od št. 770 do 840, od 4. do 5. ure. — Dne 8. maja 1920: Od št. 840 do 910, od 5. do 6. ure. — Dne 9. maja 1920: Od št. 910 do 990, od 9. do 10. ure; od št. 990 do 1080, od 10. do 11. ure; od št. 1080 do 1160, od 11. do 12. ure; od št. 1160 do 1240, od 2. do 3. ure; od št. 1240 do 1320, od 3. do 4. ure; od št. 1320 do 1400, od 4. do 5. ure; od št. 1400 do 1480, od 5. do 6. ure. Stranke, naj se ravnajo strogo po določenem redu, da ne bo nepotrebnega postajanja. Nadaljni vrstni red se objavi pravočasno v listih.

a Cene mesu. Mestni magistrat v sporu z odsekom za prehrano dovoljuje, da se z ozirom na visoke cene živini zviša cena govejemu mesu I. vrste na 26 kron, II. vrste na 24 kron.

a Člani vojne zveze dobijo sladkorne izkaznice na magistratu od 8. do 12. ure, sicer: iz I. do IV. okraja dne 5. maja 1920, iz V. do VIII. okraja dne 6. maja 1920, iz IX. do X. okr. dne 7. maja 1920. Članom vojne zveze se naroča, da pridejo zanesljivo po izkaznico, ter jih takoj oddajo konzumu, ker sicer ne bodo dobili sladkorja. Pozneje pridejo na vrsto železniški uslužbenci.

a Prodaja sladkorja. Ko bo došel sladkor v Ljubljano, ga bodo prodajale na belem sladkorne izkaznice spodaj navedeni trgovci. Trgovci, ki se sedaj niso mogli opreštevati, bodo prodajali sladkor na vrhodnih cenah izkaznic. Prodajalci sladkorja se prosijo, da razobesijo ta razglas v izložbene okna, da ne bo nepotrebnega iskanja trgovin. — Samopomoč in Splošna gospodarska zadruga bodo prodajale sladkor na članske izkaznice, mestna aprovizacija pa na modre izkaznice s številkami.

Prodajalci sladkorja na bele sladkorne izkaznice v I. okraju: na št. 1 Černič, na št. 2 Zirkelbach, na št. 4 Perdan, na št. 5 Jerman, na št. 6 Černak & Val, na št. 7 Ojstriz, na št. 8 Vrhovec, na št. 9 Brezovar, na št. 10 Mehle, na št. 11 Grošelj, na št. 12 Ravhekar. — V II. okraju: na št. 13 Schiffer, na št. 14 Terdina, na št. 15 Tavčar, na št. 16 Sever, na št. 17 Deržaj, na št. 18 Košak, št. 19 Kavčič, na št. 20 Zorc, na št. 21 Skubic, na št. 22 Mihelič, na št. 23 Topolavc, na št. 24 Fabjan, na št. 25 Jerancič. — V III. okraju: na št. 26 Vrtačnik, na št. 27 Jelačin, Rimca na cesti, na št. 28 Jelačin, Coizova cesta, na št. 29 Tenente, na št. 30 Bogataj, na št. 31 Skala, na št. 32 Podražaj, na št. 33 Leskovec, na št. 34 Steiner, na št. 35 Pack, na št. 36 Soklič, na št. 37 Svetel. — V IV. okraju: na št. 38 in 39 Krivic, na št. 40 in 41 Elbert, na št. 42 Tavčar, na št. 43 in 44 Jerše, na št. 45 in 46 Medica, na št. 47 in 48 Jemec, na št. 49, 50, 51 Leskovec & Meden, na št. 52 in 53 Stacul. — V V. okraju: na št. 54 Svetlič, na št. 55 Lehnart, na št. 56 Medle, na št. 57 Verbaš, na št. 58 Kham, na št. 59 in 60 Planinšek, na št. 61 in 62 Stancar, na št. 63 in 64 Zorc, na št. 66 Češnovar, na št. 67 Stupica, na št. 68 in 69 Sark. — V VI. okraju: na št. 70 Zorčič, na št. 71 Legat, na št. 72 Stravs, na št. 73 Druškovič, na št. 74 Beguš, na št. 75 in 76 Jerše, na št. 77 in 78 Simončič, na št. 79 in 80 Mencinger A., na št. 81 in 82 Mencinger T. — V VII. okraju: na št. 83 Simončič, na št. 84 Skander, na št. 85 Glavič, na št. 86 Piniar, na št. 87 Pretnar, na št. 88 Bergant, na št. 89 Bernik, na št. 90 Skubic. — V VIII. okraju: na št. 91 in 92 T. Mencinger, na št. 93 Šarabon, Martinova c., na št. 94 Šarabon, Zaloška cesta, na št. 95 Mencinger Stefan, na št. 96 Zargj, na št. 97 Premrov, na št. 98 Rojč, na št. 99 Zorman, na št. 100 Kugovnik. — V IX. okraju: na št. 101 Češnovar, na št. 102 in 103 Klemenc, na št. 104 Marenča, na št. 105 Fojkar. — V X. okraju: na št. 106 Javornik, na št. 107 Robežnik, na št. 108 Jelačin, na št. 109 Murnik, na št. 110 Bartl, na št. 111 Jeločnik.

Narodno gledališče.

Iz gledališke pisarne: Vsled obolenosti g. Rogoza se izpremeni operni in dramski repertoar v sledeče:

OPERA:

5. maja, sredo »Faust«, abon. D.
6. maja, četrtek »Rusalka«, abon. B.
7. maja, petek »Trovatore«, abon. E.
8. maja, sobota »Zogler«, abon. C.
9. maja, nedelja »Poljska kri«, izven.
10. maja, ponedeljek zaprt.

DRAMA:

5. maja, sredo »Smrtni ples«, abon. E.
6. maja, četrtek »Vsiljenka Saloma«, abon. A.
7. maja, petek »Vsiljenka Saloma«, abon. D.
8. maja, sobota »Snež«, abon. B.
9. maja, nedelja popoldne »Trajulčica«, izven.
9. maja, nedelja zvečer »Vsiljenka Saloma«, izven.

Iz gledališke pisarne: Slavno občinstvo blagovoli vzeti na znanje, da se od 4. maja dalje vrše predstave v obeh gledališčih zopet ob 8. uri zvečer.

Ure žepne popravila nasproti glavne pošte F. Čuden Sin, urar v Ljubljani.

Odgovorni urednik Jože Rutar.

Izdajatelj konzorcij »Večernega lista«.
Tiska »Jugoslovanska tiskarna« v Ljubljani.